

Til Helse- og omsorgsdepartementet

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

Veterinærforeningens innspill til helseberedskapsmelding

Den norske veterinærforening takker for muligheten til å gi innspill til Stortinget vedrørende helseberedskap. Veterinærforeningen vil innledningsvis påpeke at våre medlemmer har en viktig rolle i den nasjonale beredskapen mot matbåren smitte, smittsomme sykdommer hos dyr og mot sykdommer som smitter mellom dyr og mennesker, såkalte zoonoser. Veterinærforeningen organiserer majoriteten av norske veterinærer og våre medlemmer jobber med dyrehelse, dyrevelferd, trygg mat og folkehelse- det som kalles **Én helse**-tankegang. Under utdyper vi de aktuelle tema som vil drøftes i meldingen, med foreningens innspill knyttet til disse.

Oppsummert er vårt hovedbudskap:

- Veterinærer og veterinært utstyr bør bli en del av nasjonal helseberedskap
- Alle veterinærer bør defineres som samfunnskritisk personell
- Dyrevelferd en kritisk samfunnsfunksjon, og bør innlemmes i samfunnets beredskapsplaner
- Et tettere samarbeid mellom forvaltningsinstitusjonene og forvaltningsstøtteinstitusjonene innen human og veterinærsektor kan være et avgjørende verktøy for å fremme Én helse-tankegangen
- Veterinærstanden representerer en stor gruppe med bred tverrfaglig kompetanse innen beredskap, og er trent i å håndtere og begrense sykdomsutbrudd

Smittsomme sykdommer og andre biologiske hendelser

Veterinærer er vant til å øve på utbrudd av smittsomme dyresykdommer, også de som kan smitte fra dyr til menneske (Munn- og klauvsjuka og Rabies er nyere eksempler på dette). Alvorlig sykdom i våre produksjonsdyrs-besetninger vil kunne påvirke vår selvforsyningsgrad, men kanskje enda mer alvorlig er zoonotisk smitte fra dyr til mennesker. Et tenkt scenario der hund, katt, produksjonsdyr eller andre dyrearter som lever tett på mennesker er smittebærere, er en relevant problemstilling som bør utredes. En annen krisesituasjon som bør belyses er en eventuell langvarig matkrise, som kan medføre at kjæledyr ikke kan prioriteres. Et viktig spørsmål blir hva slags overordnede planer har vi for håndtering av velferd, og er avlving av alle kjæledyrene et alternativ?

Avlivningen som ble gjennomført av alle pelsdyr i Danmark under pandemien, kan i så måte stå som et skrekkes eksempel på nye og kompliserte vurderinger som måtte gjøres under stort tidspress. Nærmere i tid er situasjonen med Ukraina, hvor medbrakte kjæledyr har usikker status knyttet til både rabies og zoonotiske parasitter når de krysser norsk grense.

Org. nr. 966251808

Postadresse:
Pb. 6781 St. Olavs plass
0130 Oslo

Besøksadresse:
Kongensgate 11
0153 Oslo

22 99 46 00
dnv@vetnett.no
www.vetnett.no

Arkivnr: 5.600
21.10.2022

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

Veterinærforeningen mener det er svært aktuelt at den type problemstillinger som skissert over, og andre mulige situasjoner hvor matproduserende dyr og kjæledyr kan bli involvert, blir grundig drøftet og innlemmet i den totale helseberedskapen. Innunder dette, bør også dyrevelferden i krisesituasjoner debatteres og inkorporeres i samfunnets beredskapsplaner.

Et tettere samarbeid mellom forvaltningsinstitusjonene og forvaltningsstøtteinstitusjonene innen human og veterinærsektor mener vi vil være et avgjørende verktøy for å fremme **Én helse**-tankegangen.

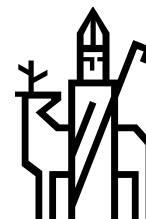
Viktige innsatsfaktorer som tilgang til medisinske mottiltak og helsepersonell

Veterinærforeningen deltok aktivt i det innledende koordineringsarbeidet knyttet til rapportering til Helse Sør-Øst, vedrørende tilgjengelig utstyr i veterinære klinikker i startfasen av koronapandemien. Imidlertid er vi ikke kjent med at noen veterinærvirksomheter ute i distriktene ble bedt om å avse smittevernutstyr eller annet utstyr. Sannsynligvis har ansatte i primærhelse- og hjemmetjeneste manglet munnbind, mens veterinærene stod med full steril oppdekning og opererte med topp moderne ventilatorer.

Ved å kartlegge alle tjenester som benytter denne type utstyr og fordele disse bedre, kan man redusere tiltaksbyrden for ansatte i primærhelsetjenesten og hjemmetjenesten, som innledningsvis manglet elementært smittevernutstyr. Et annet nærliggende eksempel på denne type flerfaglig tilnærming er vaksiner. Flere land i Europa benyttet veterinærer i arbeidet med koronavaksinering av befolkningen, og på den måten effektiviserte de prosessen og reduserte belastningen på ordinært vaksinepersonell. Veterinærer i Norge deltar gjerne inn i denne typen arbeid. Tilsvarende gjelder for distribuering av vaksiner i flytende nitrogen, hvor det finnes et landsdekkende nett av store nitrogendunker med påfyllsrutiner og kvalitetskontroll på plass, som benyttes til distribusjon av frossen oksesæd for kunstig inseminasjon av storfe i hele landet.

Veterinærforeningen mener at de nevnte eksempler representerer områder hvor veterinærer og veterinært utstyr kan være viktige innsatsfaktorer for å styrke helseberedskapen i en krisesituasjon. Beredskapsplaner bør legge til rette for tenking og koordinering på tvers av sektorer og fagdisipliner. Både veterinærer og utstyr i veterinær virksomhet, bør således bli en del av nasjonal helseberedskap. Herunder bør også medisiner som benyttes både til human og veterinær bruk utredes.

Selv om veterinærer er formelt dyrehelsepersonell, ikke helsepersonell, har vårt fagområde ofte stor betydning for folkehelsen. Kompetanse om drikkevannskvalitet, strålevern, parasittologi, mikrobiologi og zoonoser er gode eksempler hvor veterinær fagkunnskap kan være avgjørende for å sikre god

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

beredskap gitt ulike krisesenarioer.

Sivil-militært samarbeid, herunder totalforsvaret.

Avslutningsvis vil Veterinærforeningen påpeke at det per i dag ikke er en sektorovergripende myndighet som sørger for bred beredskapssamhandling på departementsnivå. Nederst i forvaltningspyramiden står den enkelte kommune relativt alene. Det er spesielt viktig at mindre kommuner med begrensede ressurser til å oppfylle alle oppgaver de er pålagt, tilbys gode veiledningsverktøy for arbeid med komplisert tverrsektoriell beredskapsplanlegging. Alle kommuner har et lovpålagt ansvar for å sikre veterinærdekning og akuttvakt i sitt område. Veterinærforeningen mener at kommunene i langt større grad kan nyttiggjøre seg av denne veterinærressursen inn i beredskapsarbeid.

For å få bedre beredskap understreker foreningen behovet for å øve sammen på kriser som rammer på tvers av sektorer, inkludert Forsvaret. Nødvendig samhandling på alle områder, fra deling av data, laboratoriekapasitet, råd til befolkningen, samarbeid lokalt i kommunene mellom kommune- og fastleger og privatpraktiserende veterinærer er fremtidsrettet beredskap.

Den norske veterinærforening deltar gjerne inn i beredskapsarbeid. Veterinærstanden representerer en stor gruppe med bred tverrfaglig kompetanse innen beredskap, og er trent i å håndtere og begrense sykdomsutbrudd, samt arbeide flerfaglig. Et nylig eksempel er samarbeidet mellom Mattilsynet, DyreID (eid av Veterinærforeningen) og privatpraktiserende veterinærer, som på rekordtid utviklet en elektronisk registreringsløsning for å sikre nødvendig merking, registrering, og vaksinerings av alle kjæledyrene som ble tatt med inn i Norge som følge av flyktningkrisen fra Ukraina. Dette arbeidet ble overordnet iverksatt for å sikre folkehelsen mot smittsomme zoonoser, ikke dyrehelsen, selv om dyrepopulasjonen vår også vinner på gode smitteforebyggende tiltak.

Med vennlig hilsen

Camilla Larsen
Fagsjef

Marie Modal
Generalsekretær